

LA VETLLADA.

SETMANARI POPULAR

MÈS SOBRE CATALANISME.

Certament es admirable lo renaixement lliterari que va realisantse en nostra aymada Catalunya. ¡Quí 'ls ho havia de dir á n' Aribau y á en Rubió que de la forta bufada que donaren á las cendras de nostra lliteratura allá per los anys 1830 al 39 n' eixiria á no tardar la ardenta y enlluernadora flama del modern renaixement, lo qual consalidantse al reviuirer la poética festa dels Jochs Florals no tardaria en fer avansos notabilíssims é inesperats!

Gracias als esforços é intel·ligencia dels fills de nostra terra la lliteratura catalana, enlayrant mès y mès sòn vol, ha arribat á traspasar las fronteras del Principat; y fins Castella, la gelosa Castella, estudia y admira ja 'l nostre renaixement, escoltant ab marcada benevolensa 'ls dolcíssims acorts que llansan las liras de nostres inspirats trovayres. Lo teatre si no ha arribat encara fins al cim de sa gloria ha progressat bastant; són cada dia en major número las fullas impresas en nostra hermosa parla, que surten de las prempsas de las quatre provincias catalanas; va robustintse la afició pel estudi de nostras riquesas históricas y arqueológicas; desapareix poch á poch la repugnancia que molts catalans sentian per la lectura y escriptura de la llengua apresada dels llabis de sas mares; y finalment los certámens y aplechs lliteraris que 's celebravan ávans ab molt poca freqüencia van prenent major augment numérich, encara que tal vegada no tingan alguns d' ells tota la importancia que fóra de desitjar.

Be podria dirse que la nau del Catalanisme arribará felisment al port desitjat si algunas senyals que van marcantse mès y mès en l'horisont, senyaladas ja fá temps per alguns experimentats

tripulants, no denotessen próxima tempesta. En efecte: lo grupo revoltós dels que s' engalanan ab lo nom de catalanistas perque aixó ha arribat á ferse de moda, y pera afavorir projectes determinats, sèns que 'ls haja portat á nostras filas una ideya noble ni l' amor als cars interessos de la Pàtria, aqueix grupo va envalentonantse y aixecant lo vel que cubria hipocritament aspiracions las mès mesquinas y projectes los mès descabellats.

Fins ara no 'ns parlavan mès que de catalanisme á secas; en lo Congrés reunit en lo teatre del Tívoli, de Barcelona, sos directors y capítossas feren públicas protestas de sér catalanistas sobre tot y avans que tot, fent gala ensemps de renunciar á sas ideyas políticas si aixís convenia á la prosperitat de la terra catalana; pero desde la vinguda á Barcelona del Sr. Pi y Margall, quefe del partit federalista espanyol los pseudo-catalanistas han llansat la careta, y fan públich per medi de sos órguens en la prempsa que no hi ha diferencias essencials entre 'l federalisme y lo catalanisme, y que aquest no es altra cosa que 'l federalisme positiu y práctic aplicat á Catalunya; ab tot lo qual s' ha posat en clar que 'ls esforços d' aqueix grupo que se engalana ab lo nom de catalanista s' encaminan tan sòls á portar lo modern renaixement per camins perillosíssims, fentlo arma de partit; y que si s' abriga ab los plechs de la gloriosa bandera catalana es ab la sola ideya d' arrossegarla pèls bassals fangosos y enllotats de la política, com si la causa tan gran y gloriosa del modern renaixement catalá pogues pertanyer á un partit determinat y tencarse dintre un cércol tan desacreditat y tan mesquí.

Fá molt temps que sospitava que res de bó debian sèr las tendencias y aspiracions d' aqueix grupo malament anomenat catalanista. La conducta apassionada de sos membres, los quals

sens cap mena d'escrúpols fan mofa y escarni de nostres més inspirats poetas, de las més hermosas festas lliterarias, de las publicacions més notables pel *delicte* de no inspirarse en lo raquílich criteri que 'ls hi voldrian imposar, si 'ls fós possible, á viva forsa; lo llenguatge de sos periódichs, que solen sér un teixit d'insults á la religió del poble catalá y un aplech de calumnias y mals tractaments als sacerdots católichs; la propaganda de falsas ideyas que 's procura escampar per nostras ciutats y vilas, llevar del escepticisme que va gelant los sentiments més nobles, enbordonint la filosofia y falseixant la historia; tot aixó 'ns indicava que las aspiracions d'aquestos catalanistas, que res tenen de catalans, havian de sér forsosament una calamitat per nostra pátria, y en confirmació de nostras sospitas han vingut los brindis que 's pronunciarén no fá molts dias en lo banquet ab que s'obsequiá al Sr. Pi Margall en las aforas de la vila de Gracia.

Moltas ideyas descabelladas vuydaren los comensals al escalf dels bons menjars y millors begudas, pero nosoltres farém esment tan sols de las dugas que sintetisan totas las demás. «Só treballador, partidari del socialisme,» digué lo Sr. Pamies y aquestas paraulas foren saludadas ab una salva d'aplausos. «Lo primer que 'ns importa, quan siam poder, es la separació de la Iglesia del Estat, y encara més, separar la Iglesia de la familia. Lo principal enemich de la llibertat es lo clericalisme, ...» aixis s'expresá lo Sr. Sunyer y Capdevila, y semblants disbarats foren rebuts ab atrouadors *bravos* pels concurrents.

No 's pot dir més clar que l'últim pensament, lo més sublim ideyal pera aquesta gent es establir lo socialisme com á basa de sa política, substituhint la religió per l'ateisme; só es, enderrocar los eterns principis de religió, familia y propietat.

Y després de tan francas declaracions ¿tindrán valor pera seguir adornantse ab l'hermós nom de catalanistas los que ab sos actes y ab sas paraulas donan ben clarament á entendre que ni 'n són ni 'n tenen rastre?

Lo catalanisme no es una escola política, no es ni déu ésser un partit; per lo tant los que pretenen arrastrarlo per aquesta pendent perillosa, desconeixen los verdaders interessos de la pátria, tractan de comprometre y malmenar nostre modern renaixement y d'enderrocar lo monument ja vistós, que ab sos esforços incansables han vingut aixecant á Catalunya sos fills més entussias-

tas. Lo catalanisme no es lo autonomisme, puix no estém en lo cas de formar del nostre Principat un departament; la forsa dels aconteixements histórichs nos ha enlassat ab la gloriosa monarquia espanyola, y tractar de rompre aquesta lligada fóra una ideya poch menys que temeraria. Lo catalanisme no es l'ateisme; la religió es la senyera que ha guiat als catalans en totas sas lluytas desde la reconquesta fins á las montanyas del Bruch y los murs de Girona; ella ha sigut sempre la norma de nostras costums, lo fonament de las lleys, l'ánima de nostra civilisació; y sa influencia ha sigut tan gran en tots los aconteixements de nostra historia que se l'ha considerada com una institució eminentment nacional. Per lo tant Catalunya no pót sér anti-católica mentres guarden los catalans en són pit una guspira d'aquella fé que feu gran al nostre poble, que ha donat vida á nostras faiagueras y hermosas tradicions, ha sigut la muralla de ferro hont s'han establert sempre 'ls nostres enemichs, ha inspirat bellas trovas al nombrós aplech de nostres poetas, y es avuy l'ánchora que 'ns queda si volem conservar l'altiu géni, la fesomia propia y lo celebrat caracter del poble catalá. Lo catalanisme finalment no es ni pot ésser lo socialisme al qual condemnan nostras antigas lleys, després de condemnar-lo Deu, la Religió, l'ordre y la societat.

Persuadits estém de que 'l grupo catalanista de que 'ns venim ocupant es la més raquílica branca del frondós arbre de nostre modern renaixement, puix estan en contra d'ell los elements de veritable representació en las lletras catalanas, aixis com tambe no solament tots los partidaris de la escola que s'anomena tradicionalista, só es, aquella que s'entusiasma ab los recorts del passat y viu y s'inspira en ells pera arribar al art lliterari y arqueològich, si no fins una part de la escola antitradicionalista, ó aquella que s'entusiasma per las ideyas modernes inspiradas en la vida del segle. Més aixó no vol dir que s'haja de mirar ab indiferencia aquella agrupació, puig aixis com lo pagés que 's mostra indiferent quan lo pugó comensa á possessionarse d'un de sos arbres fruyters acaba per véurerlo enterament marcit y destruida sa gerda tanyaleda, de la mateixa manera 'ns passaria ab lo nostre renaixement si permetessem que 'l pugó dels pseudo-catalanistas seguis embrutant las tendras fullas y las perfumadas flors del arbre del Catalanisme.

¿Cóm se logrará aquest noble fi? ¿De quina manera podrém lliurar de la moderna plaga á nostra tan justa y noble causa? Ajuntant tots los elements cencers del Catalanisme, estrenyent la

dolsa llassada de verdadera germanó entre 'ls bons fills del Principat, disposats á la defensa de nostra llar payral; treballant ab unió de miras pera arrancar del cor del poble l' hervám de las malas doctrinas, avàns no hi arrele massa; abraçantnos tots los quelliures de compromisos d' escola, som católics avans que lliterats y catalanistas; donant á conéixer las verdaderas glórias de la història de Catalunya ab lo fi principal de fér reviuirer l' amor á nostra terra en los cors adormits, y d' encendrerlo en aquells que no l' ayman perque no la coneixen; alentant l' esperit relligiós; y finalment oposant á la corrupció moral que tot ho invadeix la civilisació que, nascuda en lo cim espadat del Calvari ab la sava nodridora de la sang de Cristo, omplená de gloria nostra terra inmortalisantla ab las memorables gestas, que guarda en sas fullas d' or lo libre de nostra historia.

Aixís marxará ben encarrilada nostra gloriosa renaixensa, lo país ne reportará profitosas ventatjas, y conseguirem salvar de la deshonra 'l gloriós penó de la sagnosas barras.

F.

LAS ARMONIAS DEL GENI.

Com la pobre colometa
Que esbatega per fugir
De la ma que la té estreta,
Que la llassa, que l' apreta,
Que li priva lo respir;

Nostre esperit lluyta y forseja
Dins lo cos que lo 'n té prés
Per volar hont ja no hi veja
La pols trista que 'l rodeja,
Que l' afoga ab lo seu pés.

Del reyal present d' un dia
Nostre cor may n' es content
Ni plaher troba en sa via
Si la flama de poesia
No li torna resplendent.

Com l' auzell n' ama 'l pur ayre,
Nostre esperit pel cel se fon;
Vol pujar enlayre, enlayre,
Mès no 'l deixan volar gayre
Las angúnies d' aquest mon.

Mès com l' áliga esforsada
Sobre 'ls cims aixeca 'l vol
Per l' inmens espay llansada
Travessant la nuvolada
Y guaytant de fit al sol;

Aixís l' hom que rebé un dia
De lo geni 'l fort anhel,
Ab lo foch de poesia
Crema 'l llas que l' estrenyia
Y s' enlayra cap al cel.

Y allá prop de la llum pura,
Hont no arriba la remor
D' eixa terra de tristura.
S' ubriaga en la dolzura
De la font del ver amor.

Y les dolces armonies
Que n' escolta d' alli dal'
Nos las canta ab mil follies
Per encant de nostres dies
Per consol de nostre mal.

Y aques mon hont tot respira
Planys y dols sèns càp encis
Quan lo geni pren sa lira
Y en lo foch sagrat s' inspira
Nos el torna un paradís.

Al sentir sa veu preciosa
Tot mos parla, tot sonriu,
Y eixa veu tan misteriosa
Ell la sent clara y hermosa
Y mos conta lo que diu.

Lo que diu la nit callada
Y lo cel tot estrellat
Y la fresca matinada
Quan escampa la rosada
Com á perlas sobre 'l prat.

Lo que diu la blanca aubada
Quan comensa á relluhir
Pels turons de l' encontrada
Y la llum del cel daurada
Quan lo sol ja vol sortir.

Quan tremolan las poncellas
Al remor del ventitjol
L' arbre mou sas branca bellas
Hont hi cantan las aucellas
Y refila 'l rossinyol.

Lo que diu la flam rodona
D' aquell sol tan resplendent
Que, del cel ardent corona,
De colors brillans entona
Los celatges d' orient.

Y quan ja la llum dubtosa
De lo jorn va declinant
Y l' esperit dolsament gosa
Eixa calma silenciosa
De la nit que va arribant.

Lo que diu la primavera
 Quan los camps s'omplan de flors
 Y la guatlla cansonera
 Per los camps saltant lleugera
 Ja n' avisa als segadors;

Del histiu l'ardent floresta
 Y de fruyts coberts los camps
 La remor brava y feresta
 Del retruny de la tempesta
 Y la llum potent dels llamps.

Lo que diuhen las ventadas
 Y los gels de la tardó
 Y las llánguides vetlladas
 Qu' al hivern en són passadas
 De la llar á l'escalfó.

Y la veu del mar roncosa
 La montanya, 'l pla, lo riu,
 La natura misteriosa
 Ell la sent clara y hermosa
 Y mos conta lo que diu.

Y aquest himne d'armonía
 Que s'aixeca a tot arreu,
 Doll d'amor y poesía
 Que placent lo cel envia
 Fins al trono del gran Deu,

Es lo cant de la bellesa
 Que del geni inspira 'l crit
 Es lo foch qu' al cor n' ha presa
 Aquesta ansia de grandesa,
 Que 'ns eleva al infinit.

Oh tú, qu' eixas tonadas de la gentil natura
 En tos dramátichs himnes cantares als mortals,
 Anima á nostre segle de prosa y desventura
 Y contams d'hont prengueres tos mágichs ideals.

¡Qué bell y gran nos sembla l'esperit de ta centuria
 Grabat de tas escenas en lo brillant color!
 ¡De tos dolcíssims versos en la immortal canturia
 Que hermosa apar la vida que pur y sant l'amor!

Perqué 'l foch de ta pensa la santa fé n' inspira,
 Perqué tas armonias del cel baixadas son,
 Perxó tant suan ressonan las cordas de ta lira,
 Perxó los cors tributan la gloria á Calderon.

Joan Planas y Feliu.

SANTA MISSIÓ EN RIUDARENAS.

Ab molta satisfacció habém rebut las següent carta, referent á la Santa Missió que ha tingut lloch en Riudarenas, y creyém que sa lectura será també del agrado de nostres lectors.

Sr. Director de LA VETLLADA.

Molt Senyor meu y de tot mon respecte:

Gracias á Deu la santa Missió, anunciada per V. com feta á Vidreras, ha terminat en aquesta relligiosa vila de Riudarenas, segons de sos principis ab casi certinitat assegurar se podia.

Lo dimecres, dia 11 dels corrents, se féu als P.P. Butinyá y Olcina tan coral acullida, que no deixá cap mena de dubte sobre las bonas disposicions, ab que aquestos afeynats terralloners cobejaban lo conreu espiritual de llur poble. Sortíren á rebre als PP. Missionistas lo Rnt. Párroco y una comissió del magnífich Ajuntament y Jutjat municipal en la estació de Sils, acompanyantlos en carretela fins al vehinat de Mallorquinas, que allí tota la vila en pes los esperaba pera acompanyarlos fins á la Iglesia. Lo improvisat cant de «Fermala veu, serena la mirada».... ab que las maynadetas d'un y altre sexo feyan ressonar las voltas de sa parroquial Esglesia, lo goig que 's dibuixaba en las caras de tothom y las mostrás d'apreci que á dits Pares se donaban, eran clar indici dels bons desitgs, qu' animaban als fidels de Riudarenas.

Aixis ho digué 'l P. Butinyá, quan després d'haber pregat una estoneta pera dar gracias á Deu de la bona arribada, manifestá sòn agrahiment al poble per lo carinyós recibiment á dos pobres Pares de la tan odiada companyia de Jesús.

En la vesprada d'eix mateix dia la professó inaugural excedí las esperansas de tothom.

Lo que no puch menys de referirli á V. Sr. Director, es la dolsa y reverenta gatzara, ab que se prepará á la maynadeta pera guanyar la Indulgencia de la Missió. En diaria conversa que desde la trona tenia lo P. Butinyá ab los noys y noyas, presidits per llurs actius mestres, se 'ls instruí per espay de quatre dias sobre llurs cristianas obligacions ab tanta senzillesa y gracia, que 'ls grans ne surtian edificats y conmoguts, y 'ls petits plens d'infantil entussiasme, no sabian com expressar lo consol qu' experimentaban. Aquí hauria sentit V. com aquestas criaturetas guiadas solsament per l'instint cristiá condemnaban á crits acompassats lo vici y aplaudian la virtut, ab quin acert responian sobre la bondat ó malicia de casos ben práctichs y comuns, reprobant las garrofas y disbarats dels impios d'avuy en dia. La Missioneta concluí 'l diumenge passat ab una bonica professó, en que 'ls noys portáren en

triunfo al Nen Jesús y las noyas á la Verge Puríssima, cantant per lo camí armoniosos cantichs á Maria. Als pares de las criaturas se 'ls hi queyan rodolant per llurs galdas llágrimas de consol y alegria. Era en efecte un aspectacle bellíssim y consolador.

Numerós ha sigut lo concurs, que de la vila y sos voltants s' aplegaba tots los dias en la parroquia, pero la tendra y conmovedora funció del perdó d' agravis, celebraua lo dijous prop passat, doná mes considerable increment al esperit de sacrifici d' aquestos actius terrassans. Dich esperit de sacrifici, perque sacrifici gratíssim al Senyor ésser debia la constant assistencia ja dels que feyan tots los jorns mes d' hora y mitja de cami pera venir á escoltar la divina paraula, ja dels que aqueferats en lo treball de la terra 's privaban del just repós pera alimentar llurs ánimas. Ben comptat y comptat tot, se pot assegurar, que molts per assistirhi dormian solsament quatr' horas; sia per lo curt de las nits, sia per la pressa de las feynas enderreras á causa de las passadas plujas.

Las personas qu' aquest dematí han vingut á combregar passan de set centas, y de mil las que ho han fet durant la Santa Missió; essent de notar que la vila apenas compta tres cents fochs. Encara hi ha fé en Israel, y per lo d' aquí calculo que si los que ho habian de promóurer, no ho impedissen; brillaria en Espanya lo fervor com en sos temps més gloriosos.

La funció dels diumenges se tingué que celebrar en la plassa, perqué lo Temple, encara que capás respecte de la vila, era molt reduhit atesa la concurrencia de tota aquesta frau.

Esta tarde passaban de tres mil los oyents congregats en dita plassa devant del Santíssim Sagrament, exposat en camp obert.

Aquí mereixen especial menció y complerta alabansa los senyors de casa 'n Manresa qu' ab pocas horas arreglaren un grandíós altar sobre un cadefalch hont se pujaba per una ben proporcionada escalinata, tot encatifat y adornat ab testos de flors y bonichs pitxers de ginesta y badiella qu' enrotllaban á Nostr' Amo.

Los predicadors s' han cautivat la benevolencia de la vila. Lo fervorós P. Olcina ab sa barreja de Valenciá, Llemosí y Castellá, y lo P. Butinyá ab sa eloqüent llengua catalana, alternaban, plens de zel, en los sermons y doctrina robant los cors de tots los oyents.

No són menos dignes de lloa y cristians aplausos aixís lo Sr. Rector de Riudarenas, promotor y foment de la Santa Missió, poderosamente ajudat per tots los Párrocos de la encontrada, com lo zelós Ajuntament que además de haber vetllat per mantenir lo degut ordre y compostura en totas las funcions, assistí á la professó ab sas tradicionals

y vermellas bandes ab noble edificació dels fidels

Se despedí, al numeros concurs ab la benedicció del Santíssim, que desde 'l elevat cadefalch doná lo Rnt.-Párroco. ¡Gloria al Senyor per lo triunfo de las católicas doctrinas! Ell fassa que llur influencia se difundesca pera tot arreu.

Queda autorisat, Sr. Director, per insertar aquesta epístola en lo periódich que tan dignament V. dirigeix y pot disposar de est s. s. s. q. s. m. b.

SALVADOR SOLIVA, PBR.

Riudarenas 22 Maig de 1881.

La Nina del cap vert.

¡Qu' es tonta!!!

—Lo Roser ja s' acosta

Mare, ¿qué estrenaré?

—Filla, la meva filla,

Saquet te 'n faré fé,

Mocadors y faldillas

De seda 't compraré

Y las millors botinas,

Que tinga 'l sabaté.

—Mare, la meva mare

¡Cóm m' hi rumbejaré!

Per los saraus y plaça

¡Qué miradors tindré!

Als joves que me guayten

¡Cóm los encisaré!

Per un que jo ne vulla

Dotzenas ne tindré;

Me 'n tirarán floretas

Jo sols las culliré;

Del jove rich y guapo

Qu' á mi m' escayga bè.

A las meas amigas

¡Quína enveja 'ls faré!

Quan vejin passejarme

Ab lo rich forasté.

¡Ay mare, quína festa,

La festa del Roser!

¡Ab quin dalé l' espero

Mareta, ab quin dalé!—

Aixís parla la filla

La mare no diu res.

L' escolta embabiecada

Y ab ella s' orgulleix

Y abdós ab ansia esperan

Lo dia del Roser.

¡Qué n' es d' incauta l' una!
L' altra, ¡qué poch seny té!

Ja tritllán las campanas;
Ja n' entrán forasters;
Ja 'ls tochs d' alegres marxas
Ressonan pe 'ls carrers.
¡Ay festa, quína diada!
¡Ay festa, quín Roser!
La filla es pobordessa,
Sa mare la 'n feu sér
No n' es per fer bona obra
Sinó per sòn plahér;
Perqué sortint mudada
La gent la veigi be.
¡Qué cufada la nina!
Miréula quin trastetx
Quan va cap á l' Iglesia
De pobordessa á fér.
Porta la mantellina
Tirada á mitj clatell,
Va dreta com un ciri!..
¡Qué 'n té de pardalets!
En sas mans amagadas
Per guants de seda 's véu
Un llibre de cobertas
De nácar, y també
Uns rosaris de plata
Y d' or medalla y creu.
No llegirá no 'l llibre
Ni passará 'ls granets;
Lo que 'n farà la nina
Jo prou que 'us ho diré;
Del començar l' ofici
Fins al acabament
Se ventará ab lo vano...
Fará algun estossech...
D' assi y d' allá girantse
Y tot aixó ¿perqué?
Perquè 'ls joves la vejan,
Perqué orgullosa n' es
Y del entorn y poble
La primcesa 's créu sér.
Quan sent tocar los músichs
Ja se n' hi van los peus;
No está bè en la cadira
Y tota 's balanceix
Y aixis passa 'ls rosaris...
Y així 'l llibre llegeix.
¡Válgam Deu qué n' es tonta
La nina! ¡qué tonta és!

.
.

Venen després las ballas;
¡Á plaça falta gent!
Com de pobordessa,
Lo contrapás primer
Ha de ballar la nina,
La nina del cap vert.
¡Alló no fá per ella!
—¿Y no saben perquè?
—Perqué ab lo vell pabordre
Té d' anar de brasset.
Si en lloch de barretina
Qu' una cana mideix,
Y del gech d' estamenya
Mès curt que lo jalé,
Y de las calças amplas
Mès que un sach fariner,
Portás lo dit pabordre
Un elegant barret,
Pantalon ab campana,
Levita ó bè jaquè;
Y en compte d' anys cinquanta
Sols vint éll ne tingués,
Y á mes d' assó...fós home
De raca y bufonet,
Ja veuriau...la nina
Com faría brasset,
Gastant mès alegria
Que ab lo pabordre vell.
Mès, passen las balladas
Y passa lo Roser,
Y á la pobre nineta
Cap jove li diu res;
Que tots quan se la miran,
Murmurant entre dents,
Dihen: «Qué n' es de tonta!
¡Qué poch ne tè de seny!»
Pobreta! Ahir somiava
Divertiments y plers,
Y avuy, en lloch d' ells, troba
Tristesesa solsament.
Ahir dolça esperança
Sòn pit nutria ferm,
Y avuy la véu cambiada
Pèl desengany mès cruel.
Ahi' á la seva mare
Li parlava tot rihent,
Avuy, plorant de pena,
Llançantne un sospir greu,
¡Ay, Mare, quína festa!
Li diu...¡Ay quín Roser!
¡Ni may que hagués passada!
¡Ni may que torne més!
Pensant en ell trobarne

De ditxas un nou Cel,
Sols hi trobí amarguras,
Angustia y discontent.
Tant que jo l'esperava
Per divertir-me en ell,
Y ara... ¡ay! morir m' sento,
Quan penso ab lo Roser.

Aixís passá á la nina,
Com, passa, lo mateix
A totas las que tenen,
Com ella, lo cap vert.

Ramon Ferrussola.

Crónica General.

Com anunciarem en lo número passat, també Girona ha honrat la memoria de D. Pere Calderon de la Barca, sacerdot virtuós, poeta eminent y una de las millors glories, literarias del segle XVII, sens que pera celebrar las festas havia sigut necessari que 'ls gironins anéssem á fer de payasso á Madrid pera divetir á sos habitants. Convidats per la junta organisadora hem pogut assistir á totas las festas, de las quals ne farém una breu ressenya. Dimars á las quatre de la tarde se féu la solemne inauguracio de la exposició de plantas y flors en lo saló del Odeon, y hem de parlar francament, no 'ns pensavam que la Comissió pogués organisar una exposició tan excullida, atés los pochos dias ab que 's pogué preparar, y que en nostra ciutat no hi ha pera las flors la afició que 's véu en altrás. Distribuïdas per lo saló s'hi veyan molts varietats de plantas y alguns rams molt elegants, en los quals la vista y olfato s'hi podian recrear. Entre 'ls expositors principals deuen contars'hi 'ls Srs. Puxan, Dalmau, Sitjar, Vietti, Artigas y altres que are no recordém.

Dimecres á las 10 sortiren de la Casa Consistorial las Autoritats y comissions convidadas per' assistir al funeral que l' 11-lm. Capítol celebrá en sufragi de Calderon. Despres de' un piquet de caballeria de la Guardia Civil seguían los empleats dels diversos rams, oficialitat de la guarnició, corporacions y demés convidats, als qui presidia lo Sr. Gobernador civil, president de la Comissió, acompanyat dels Sr. Jutje y Gobernador militar. Al mitg de la iglesia hi havia 'l túmol que s'hi posa per los canonges, cubert ab lo manto de l' ordre de *Santiago* al que pertaneixia Calderon. Despres de la missa, cantada per la capella de la mateixa iglesia, l' 11-tre. Sr. Cauonge Ribera féu l'

elogi fúnebre del insigne escriptor, ab lo qual doná una altre prova de quant justa es la fama de bon predicador que 'es té guanyada.

A la tarde se celebrá en l' Institut de segona ensenyansa la distribució de premis als alumnos que 'ls havian guanyat en lo Certámen obert per lo Claustre ab motiu del Centenar. Despres de llegida l' acta, seguí un ben pensat discurs el Sr. Obradors, catedrático de Retórica, y la lectura de alguns dels treballs premiats. Acabá la festa ab la repartició de premis. Als concurrents se 'ls hi regalá un treball lliterari del Sr. Obradors y á més un ram de flors á las senyoras.

Á dos quarts de nou del vespre tingué lloch en lo Teatro la vetllada literaria que doná la *Asociacion literaria* d' aquesta ciutat. Comensá ab un discurs del president Sr. Grahit, seguint després la lectura dels diversos treballs per lo Sr. Pujol y Camps, Botet, Franquesa, Viñas, Palol, Vinardell, Girbal y Ferrer, terminat ab un discurs de gracias del Sr. Vivas. La poesia que expressament havia escrit nostre Director y que publicuém avuy, fôu llegida per lo Sr. Viñas. La numerosa y escullida concurrencia que assistí al acte aplaudí los diversos treballs que 's llegiren y 'n sortí molt complaguda. Lo local estava adornat ab gust.

Aquella nit se ilumináren las fatxadadas dels edificis públichs y algunas casas particulars.

Felicitem á la junta organisadora per lo bé que ha sabut cumplir la seva missió, honrant la memoria del insigne Calderon.

— Dijous fôu reposat l' Ajuntament qu' havia sigut suspés per lo Gobernado, Sr. Moradillo. Primerament un notari havia anat á requirir á cada un del concejals anteriors pera que deixessen lo puesto que ocupavan. Sembla que cap d' ells oposá resistencia.

— Divendres ab lo tren de la tarde, com anunciavam en lo número anterior, passá per aquesta ciutat en direcció á Roma l' 11-lm. Sr. Bisbe de Barcelona que va á fer la visita *Ad limina Apostolorum*. Sortiren fins á la estacio del carril pera saludarlo l' 11-tre. Sr. Degá, lo Sr. Vice-president de la Diputació, varios sacerdots y algunas altres personas distinguidas. També li oferi sos respectes la redacció de LA VETLLADA. L' 11-lm. Urquinaona ab la afabilitat y franquesa que 'l distingeix, doná las gracias á tots los que 's presentaren á saludarlo, y al empendrer la marxa 'l tren, doná la benedicció á tots los presents. Li desitjém un felis camí.

— La *Societat económica d' amichs del pais*, ha circulat una fulla en la qual se demostra la rebaixa que sufriran per la projectada reforma Arancelaria 'ls drets senyalats á tots los productes agricolas é industrials que especialment afectan á la provincia de Girona, al objecte de que 's conega la necessitat de pendrer una part activa en la gran manifestació que tindrà

lloch en lo nostre Teatro principal lo dia 6 de Juny vinent, qual manifestacio no duptem serà un acte que deixarà bona recordansa en las Crònics de la ciutat.

—Nostre colega *El Constitucional* s' ha sortit de las casillas ab motiu d' haver dit lo aventatjat jove Sr. Herranz en la preciosa monografia que li fôu premiada pel claustre de Catedràtics del Institut Provincial, no tan sòls pel Sr. Moraleda, en lo certamen obert en honor del immortal poeta Calderon de la Barca, que la Inquisició fôu una de tantas glorias del regnat de nostres Reys Catòlics, puig que ella salvà la nacionalitat espanyola; y de tal modo va impressionar al *Constitucional* aquesta veritat històrica que ha arriuat al extrèm de denunciar lo fet al Govern, demanantli un corre ctiu sobre aixó, criticant ensemps lo *poch tacto* que tingué 'l Claustre de Catedràtics premiant lo treball del jove Sr. Herranz.

Fins ara saviam que 'l *Constitucional* no era molt fort de gramàtica ni de lliteratura, pero sabrem també d' avuy en devant que si coneix la Historia es solament per las cobertas, puig si tingués d' ella noticia y de sos importantíssims y moderns avansos sabia que ha passat aquell temps en que feyan efecte las esgarrifosas patranyas dels horrors del tribunal de la Inquisició y tots aquells quèntos de «cremar la gent de viu en viu.» Desde que 'l Sr. Menendez Pelayo, jove de talent fenomenal, ha fet la més completa apologia del tribunal de la Inquisició devant tots los membres de la Academia espanyola de la historia, casi tots ells envellits en la ciencia, los quals l' escoltaren ab interès visíssim, y l' aplaudiren ab entusiasme, las tramoyas que han alarmat al *Constitucional*, y que sèns dupte coneixerà per alguna novela de á quarto la entrega, fan á la gent ilustrada 'l mateix afecte que solen férli 'ls quèntos de bruxas.

No 'ns queda temps pera demostrar al *Constitucional* que may ha sigut més gran la Espanya que en los temps de l' Inquisició, y que en ell brillaren los més famosos generals, mariners, diplomàtics, enginyers, arquitectos, bibliófls, historiadors, pro-sistas, poetas lírics, épics y dramàtics; que en temps del Sant Ofici, que *secava l' ingeni y encadenava 'l talent* visqué l' eminent poeta D. Pere Calderon de la Barca, anomenat per un de sos biógrafos *lo gran poeta de la Inquisició*.

Recomenem al *Constitucional* l' estudi de la Historia y enviem un entusiasista saludo al jove Sr. Herranz y la més coral enhorabona al respectable Claustre de nostre Institut Provincial.

—Aquesta tarde ha arriuat nostre Il·lm, Prelat, que ha tingut de suspendrer la Santa Visita á causa de una petita indisposició. Li desitjem un prompte alivio.

Butlletí religiós.

QUARANTA HORAS: Demà comensarán en la iglesia del Mercadal. La exposició serà de 8 á 12 del matí; y de 5 y mitja á 8 y mitja de la tarde. Los demás dias: al matí de 8 á 11 y mitja y á la tarda de 6 y mitja á 8 y mitja.

Demà, últim diumenge del mes se celebrará la festa de la conclusió del mes de Maria en las iglesias del Seminari y S. Feliu. En la primera á las 5 del matí se celebrara solemne ofici en lo qual se distribuira la sagrada Comunió precedint plàtica preparatoria. A la tarde se comensará la funció á las 5, fentse l' exercici acostumat, seguirá 'l sermó y terminarà la funció ab lo acostumat *Besamans*.

—A S. Feliu á las 7 comunió general, á las 10 solemne ofici y al vespre la funció de costum, predicant Mossen Pere Collell.

—Los dias següents fins á terminar lo mes, la funció s' celebrarà com de costum.

Mercat de Girona del dia 28 de Maig 1881.

BLAT blancal de la Selva de 18 á 19 pessetas quarta.—Blat fort d' Ampurdá de 15'50 á 17.—Mestall de 13 á 14.—Ségol de 11 á 12.—Ordi, de 8 á 9.—Cibada de 8 á 8'50.—Bessas de 11 á 12.—Blatdemoro, de 11 á 12.—Mill de 13 á 13'50.—Fajol de 11 á 11'50.—Fabas de 12 á 13.—Llegums de 11 á 12'50.—Fasols de 18 á 19.—Curons de 22 á 40.—Panís de 16 á 17'50.

VINS. AMPURDÁ. *Culera, Llansá, Espolla, Rabós, Garriguella y Vilajuiga:* negre de 44 á 56 pessetas carga; Garnatxas de 70 á 80; Rancis de 75 á 80. AMPURDÁ BAIX. *Viladesens, Camallera, Vilahur, Gahusas Garrigás y Vilopriu;* Negres de 34 á 46 pessetas carga; Garnatxas de 58 á 66; Rancis de 64 á 72.

OLI: á 9 pessetas malla 1.

FARINA: 1.ª classe de 17'50 á 20 pessetas quintá 2.ª classe de 14 á 17 3.ª classe de 9 á 14.

OUS de 24 á 26 quartos dotzena.

BESTIAR: *Bous* de 1'50 á 1'75 pessetas carnicera: *Xay* del país á 2'50:

Los preus exposats son tots lliures de drets de portas.

Girona: estampa de 'n Manel Llach.